

**TENDINȚE ALE PREȚURILOR LA PRODUSELE
ȘI INPUTURILE AGRICOLE ȘI FENOMENUL „FOARFECA
PREȚURILOR” ÎN REPUBLICA MOLDOVA**

Maria COJOCARU

Aderarea Republicii Moldova la Organizația Mondială a Comerțului, în condiții de posibilități limitate ale statului de susținere a agriculturii, a actualizat sarcina de a îmbunătăți competitivitatea producătorilor din sectorul agrar pe piața internă. Nivelul mondial al

prețurilor la produsele agroalimentare a crescut foarte mult în ultimul deceniu. Astfel, indicele prețurilor alimentelor calculat de către FAO (Food and Agriculture Organization) atestă o creștere fără precedent a nivelului agregat al prețurilor la alimente [3].

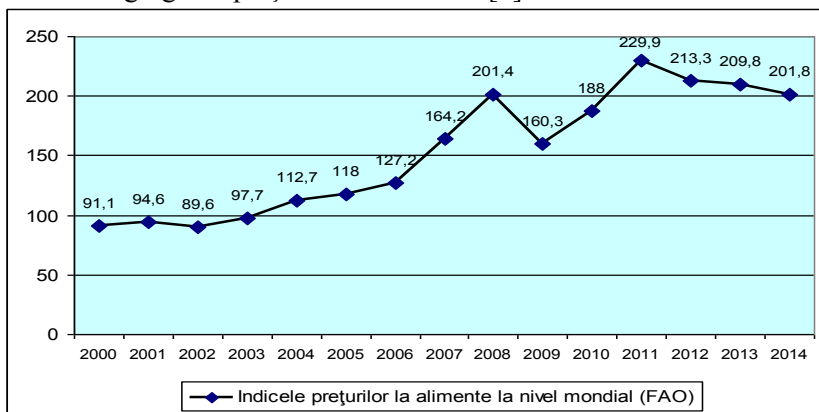


Fig. 1. Evoluția indicelui prețurilor la alimente calculat de FAO în perioada 1990 – 2013

Sursă: *elaborat de autor în baza datelor statistice ale FAO. www.fao.org*

Tendința de evoluție a indicelui prețurilor la alimente este crescătoare și se accentuează începând cu anul 2007, atingând cel mai înalt nivel în anul 2011. Analiza evoluției pe plan mondial a prețurilor, începând cu anul 2007 arată creșteri la toate grupele de produse agricole utilizate ca bază pentru analiză – cereale, zahăr, uleiuri. Cele mai mari creșteri de prețuri au fost înregistrate la zahăr. La această majorare au reacționat și prețurile interne. În pofida acestui fapt, veniturile producătorilor agricoli din țările în curs de dezvoltare nu se majorează proporțional cu majorarea prețurilor mondiale. Presiunea din partea intermediarilor din sfera comerțului, dar și a celor din sfera industriei de prelucrare a materiei prime agricole a condus la reducerea însemnată a ponderii prețului producătorului în prețul de vânzare cu amănuntul a produsului final de origine agroalimentară.

Decalajele de preț în defavoarea producătorilor agricoli se observă și în economia altor țări. Experiența agricultorilor din țările cu o economie dezvoltată arată că pentru realizarea funcțiilor agriculturii și asigurarea unei creșteri echilibrate, este necesară dezvoltarea reciproc

susținută a științei, industriei și agriculturii. Între dezvoltarea științei, industriei și a agriculturii există o dependență directă. Atât știința, cât și industria, prin mijloacele și tehnologiile inovatoare, asigură valorificarea superioară a producției agricole, aceasta fiind promotorul modernizării tehnologice a agriculturii. Între industria prelucrătoare și agricultură există relații de dependență directă, dar și relații de condiționare și influențare reciprocă. Nivelul de dezvoltare și diversitatea industriilor prelucrătoare depind nemijlocit de volumul și sortimentul de materii prime furnizate de agricultură.

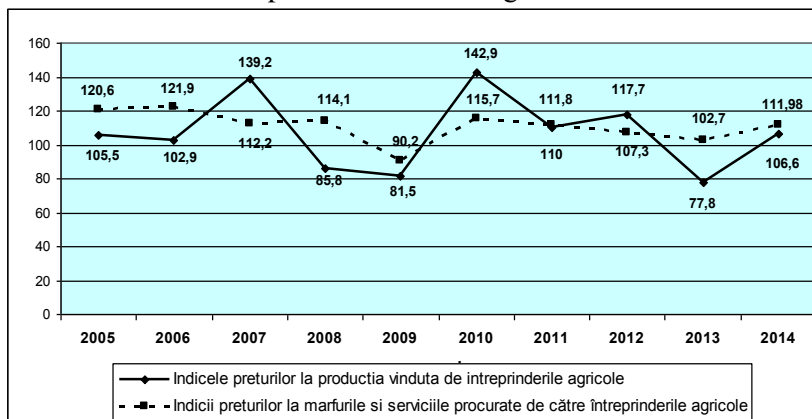


Fig. 2. Indicii prețurilor la producția agricolă și la mărfurile și serviciile procurate de către entitățile economice, în % față de anul precedent, anul 2001 = 100 p.p.

Sursă: elaborat de autor în baza datelor B.N.S. / www.statistica.md

Relațiile de interdependență dintre industrie și agricultură se reflectă în raporturile dintre prețurile din industrie și agricultură. Relațiile de urmărire a evoluției raportului de prețuri industrie – agricultură se apreciază prin „foarfeca prețurilor” sau determinarea cantității de produse agricole necesară a se vinde pentru a se putea cumpăra un produs industrial sau a unei unități de servicii necesare agriculturii.

Evoluția prețurilor la mărfurile industriale și serviciile procurate de către agricultori are o influență hotărâtoare asupra rentabilității întreprinderii agricole, asupra capacității sale de a crea valoare. Nivelul prețurilor ridicate ale *input-urilor* industriale și ale serviciilor utilizate diminuează resursele disponibile pentru dezvoltarea entităților agricole.

Analiza figurii 2 reflectă o tendință de creștere a indicilor de preț atât la produsele agricole, cât și la serviciile și mărfurile procurate de către agricultori în ultimii 10 ani. Indicele mediu anual de creștere a prețurilor la producția agricolă constituie 4,95%, pe când la serviciile și mărfurile industriale procurate de agricultori prețurile cresc în mediu anual cu 10,38%. Se manifestă deci fenomenul numit „foarfeca prețurilor”, care îi afectează într-o anumită măsură pe producătorii agricoli.

De asemenea, un decalaj esențial se atestă la produsele agricole și între modificarea prețurilor de vânzare a produselor agricole la producător și cele de consum (prețul pe care îl plătește consumatorul final). Astfel, valoarea adăugată de verigile care nu produc este foarte mare. Spre exemplu, la ouă, care vând direct de la producător în rețeaua de comerț, valoarea adăugată constituie între 50 și 75%. La celelalte produse, având în vedere că trec prin procesul de procesare și comercializare, decalajul este și mai mare. O asemenea situație avem și în cazul produselor de origine vegetală, decalajele dintre prețul la producător și cel în rețeaua de comerț fiind și mai mari. Practic, consumatorul plătește un preț de 3-4 ori mai mare decât prețul la care producătorii agricoli își vând produsele lor pe piață [1].

Existența și menținerea disparității prețurilor se soldează cu consecințe economice defavorabile, iar mecanismul prețurilor are un rol tot mai redus în reglementarea pieței. Apare astfel necesitatea de a contracara acest fenomen, prin coordonarea acțiunilor producătorilor mici și compensarea fluctuațiilor nefavorabile ale prețurilor prin intervenția organelor guvernamentale. Reglementarea de către stat a ofertei prețurilor și veniturilor din agricultură ar trebui să împiedice disfuncționalitățile pieței, supraproducția, să atenueze fluctuațiile prețurilor, compensarea diminuării veniturilor ca rezultat al acestor fluctuații și punerea în aplicare a funcțiilor organizaționale, dată fiind concentrația relativ scăzută a producției în agricultură, dar în niciun caz, să nu intervină în restructurarea permanentă sistemică a raporturilor dintre prețuri.

În concluzie:

1. Nivelul de concentrare realizat în sfera industriei de prelucrare a producției agricole și în sfera comerțului cu amănuntul defavorizează foarte mult producătorii agricoli.

2. În aceste condiții, statului îi revine rolul de organizare și reglementare a pieței produselor agricole prin măsuri care să asigure producătorilor agricoli un profit suficient pentru reproducerea lărgită. Totodată, susținerea statului trebuie să evite supraproducția și să constituie un stimul pentru eficientizarea valorificării potențialului de producție.

3. Reducerea veniturilor producătorilor agricoli din cauza devierii raporturilor de paritate trebuie să fie compensate prin determinarea nivelului prețului-țintă după criteriile economice și de dezvoltare sustenabilă a agriculturii.

Referințe:

1. COJOCARU, M., Disparitatea prețurilor în Republica Moldova și efectele acesteia. În: *Revista Studia Universitatis, Științe exacte și economice*, nr. 2 (52), 2012, p. 126-130, 0,3 c.a.
2. *Economie rurală*. [accesat 20.08.2015] Disponibil: <http://www.managusamv.ro/fisiere/file/ECONOMIE%20RURALA.pdf>
3. FAO Food Price Index. [accesat 02.09.2015] Disponibil: <http://www.fao.org/worldfoodsituation/foodpricesindex/en/>
4. The CAP towards 2020. *Implementation of the new system of direct payments. DG Agriculture and Rural Development*. http://ec.europa.eu/agriculture/direct-support/direct-payments/docs/implementation-ms-notifications-slides_en.pdf
5. www.statistica.md [accesat 22.08.2015]